WWF Suomi
Lintulahdenkatu 10
00500 HELSINKI

Puh (09) 7740 100
wwf.fi
panda.org

Ympäristövaliokunnalle 23.04.2025

Viite: E 27/2025 vp

Asia: WWF:n lausunto valtioneuvoston selvityksestä "Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi neuvoston direktiivin 92/43/ETY muuttamisesta suden (Canis lupus) suojeluaseman osalta"

WWF kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Yleistä

Bernin sopimukseen[1] 7.3.2025 voimaan tulleen muutoksen myötä susi kuuluu sopimuksessa liitteen II (täysin rauhoitetut eläinlajit) sijasta liitteeseen III (suojeltavat eläinlajit). Bernin sopimuksen muutosten saattamiseksi osaksi EU:n lainsäädäntöä komissio on katsonut tarpeelliseksi antaa ehdotuksen (COM(2025) 106 final) luontodirektiivin[2] liitteiden muuttamisesta siten, että susi siirrettäisiin direktiiviin liitteestä IV (tiukasti suojellut lajit) liitteeseen V (suojellut lajit). Nyt käsiteltävänä olevan E-selvitystä koskevan perusmuistion mukaan valtioneuvosto tukee komission ehdotusta.

WWF ei pidä asianmukaisena, että Suomi myötävaikuttaisi komission ehdotuksen hyväksymiseen. Hyväksymisen seurauksena juuri suurpedoistamme vähälukuisin ja siksi tiukinta suojelua eniten tarvitseva susi putoaisi paradoksaalisesti tiukan suojelujärjestelmän ulkopuolelle. Tuoreimman uhanalaisuusarvioinnin mukaan susi on Suomessa erittäin uhanalainen[3].

WWF katsoo, että ympäristövaliokunnan ei tulisi yhtyä valtioneuvoston kantaan. WWF perustelee kantaansa tarkemmin alla.

Bernin sopimuksen muutosten täytäntöönpano

WWF:n näkemyksen mukaan, komission ehdotuksessa esitetystä poiketen, **suden suojeluaseman muuttaminen Bernin sopimuksessa ei johda vaatimukseen tehdä vastaavia muutoksia luontodirektiiviin.**

Tämä johtuu siitä, että Bernin sopimuksen 7 artiklan mukaan sopimuspuolten tulee ryhtyä tarkoituksenmukaisiin ja tarvittaviin toimiin varmistaakseen liitteen III kuuluvien eläinlajien suojelun sekä säännellä näiden lajien hyödyntämistä, jotta niiden kantoja ei vaarannettaisi.

---

[1] Yleissopimus Euroopan luonnonvaraisen kasviston ja eläimistön sekä niiden elinympäristön suojelusta

[2] Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta

[3] Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

WWF:n näkemyksen mukaan luontodirektiivin liitteen IV mukaista suojelujärjestelmää on voitava pitää tällaisena tarvittavana suojelu- ja lajin hyödyntämistä koskevana sääntelytoimena.

Lisäksi sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan b-alakohta tukee edellä mainittua tulkintaa, sillä sen mukaan, vaikka laji sisältyisi sopimuksen liitteeseen III, sen hyödyntäminen voidaan tarvittaessa kieltää kokonaan, jotta sen kannan koko palautuisi tyydyttävälle tasolle.[4]

Edellä mainittuun perustuen ja ottaen huomioon, että suden suotuisan suojelun tason on viimeisimmän arvioinnin mukaan katsottu olevan epäsuotuisa tai riittämätön kuudella EU:n luonnonmaantieteellisellä alueella[5], **WWF katsoo, että suden pitäminen luontodirektiivin liitteen IV mukaisessa tiukassa suojelujärjestelmässä on edelleen tarpeen lajin suojelemiseksi.**

<u>Komission ehdotuksen perusteltavuus tieteen kehityksen valossa</u>

WWF kiinnittää huomiota siihen, että siitä huolimatta, että perusmuistiossa todetaan kuinka valtionneuvosto pitää erityisen tärkeänä, että komissio tarkastelee luontodirektiivin liitteiden muutostarpeita tieteellisen kehityksen valossa, valtioneuvosto on nyt nimenomaisesti kannattamassa ehdotusta sivuuttaen edellä mainitun viimeisimmän tutkimustiedon suden suotuisan suojelun tasosta.

WWF katsoo, että luontodirektiivin keskeisen tavoitteen ollessa nimenomaisesti eläinlajien suotuisan suojelun tason säilyttäminen tai sen palauttaminen (2 artikla, 2 kohta), direktiivin 19 artiklaa, jonka mukaan direktiivin liitteitä on mahdollista esittää muutettavaksi niiden mukauttamiseksi tieteen kehitykseen, tulee tulkita tämän tavoitteen valossa.

Näin ollen, ottaen huomioon, että **susi ei ole saavuttanut suotuisaa suojelun tasoa monilla EU:n luonnonmaantieteellisillä alueilla, WWF katsoo, ettei komission ehdotus ole nykytiedon valossa tarpeen direktiivin liitteiden mukauttamiseksi tieteen kehitykseen.**

Lisäksi WWF pitää komission ehdotuksen ajankohtaa ennenaikaisena, koska kesän 2025 aikana suoritetaan luontodirektiivin toimeenpanon raportointi. WWF:n näkemyksen mukaan suden suojeluaseman muutostarvetta tulisi arvioida vasta tämän raportoinnin tuottaman tiedon valossa, koska se antaa ajantasaista tietoa suden suojelun tasosta ja siten myös tarvittavien suojelutoimien tasosta.

<u>Suden nykyisen luontodirektiivin mukaisen suojelujärjestelmän asianmukaisuus</u>

Perusmuistiossa todetaan, että komission muutosehdotuksen myötä olisi susikannan kasvusta aiheutuneisiin sosioekonomisiin ongelmiin mahdollista puuttua joustavammin. **WWF**

[4] Bernin sopimuksen 7 artiklan 3 kohdan b alakohdassa tuodaan **esimerkinomaisesti** esiin, että artiklassa mainitut tarvittavat toimenpiteet sopimuksen III liitteessä lueteltujen eläinlajien suojelemiseksi voivat sisältää esimerkiksi hyödyntämisen kieltämisen tarkoituksenmukaisella tavalla joko väliaikaisesti tai paikallisesti, jotta eläinkantojen koko palautuisi tyydyttävälle tasolle.

[5] https://natureart17.eionet.europa.eu/article17/species/summary/?period=5&group=Mammals&subject=Canis+lupus&region=

huomauttaa, että jo olemassa oleva suojelujärjestelmä mahdollistaa konfliktien tehokkaan ratkaisun.

Erilaisia ennaltaehkäiseviä toimia on esimerkiksi pidetty metsästystä tehokkaampana keinona vähentää susien aiheuttamia kotieläinvahinkoja[6], eikä näiden nykyistä tehokkaampi käyttö edellytä luontodirektiivin liitteiden muuttamista. Lisäksi nykyinen järjestelmä mahdollistaa sellaisten susiyksilöiden poistamisen, jotka aiheuttavat esimerkiksi merkittävää taloudellista vahinkoa karjankasvatukselle tai uhkaa yleiselle turvallisuudelle (luontodirektiivin 16 artikla).

Suden suojeluaseman muutokseen liittyvät riskit

Perusmuistion mukaan valtioneuvosto näkee, että komission ehdotus on asianmukainen ottaen muun muassa huomioon suojelun tason, jonka luontodirektiiviin liitteen V mukainen lajien suojelujärjestelmä tarjoaa. WWF huomauttaa, että käytäntö on kuitenkin osoittanut, kuinka liitteen V mukainen suojelujärjestelmä, joka tarjoaa jäsenvaltioille paljon joustovaraa, voi vaikuttaa kielteisesti lajien suotuisan suojelun tason saavuttamiseen.

Tämä näkyy selkeästi tarkasteltaessa Suomen poronhoitoalueen susikannan tilaa. Suomen poronhoitoalueella susi kuuluu luontodirektiivin liitteeseen V. Maaliskuun 2023 kanta-arvion[7] mukaan poronhoitoalueella ”arvioitiin liikkuneen yhden (0–1) lauman”, eli käytännössä susi on hävitetty lisääntyvänä lajina koko poronhoitoalueelta, joka on pinta-alaltaan noin kolmasosa Suomesta, ja joka on kokonaisuudessaan osa suden luontaista historiallista levinneisyysaluetta.

Kannan koosta riippumatta laji ei voi luontodirektiivin mukaan olla suotuisalla suojelun tasolla, jos sen luontainen levinneisyysalue pienenee tai vaarassa pienentyä ennakoitavissa olevassa tulevaisuudessa.

WWF katsookin, että suden suojelutason madaltamiseen liittyy huomattava riski siitä, että luontodirektiivin 2 artiklan mukainen tavoite suden suotuisan suojelun säilyttämisestä sekä ennalleen saattamisesta vaarantuu. WWF:n mukaan riskinä on omiaan lisäämään se seikka, että jotta esimerkiksi metsästyksen avulla voitaisiin vähentää tehokkaasti kotieläinvahinkoja, tulisi sen olla niin intensiivistä, että se laskisi susipopulaation kokoa laajoilla alueilla.[8]

Lisäksi WWF:n näkemys on, että suden suojelutason alentaminen voisi johtaa siihen, että valtiot alkaisivat laajasti käyttää metsästyksen kaltaisia tehottomia keinoja susien aiheuttamien konfliktien hallintaan sen sijaan, että ne panostaisivat tehokkaiksi todettuihin ennaltaehkäiseviin toimiin. Tämä johtuu siitä, että jos susi siirtyisi liitteeseen V, sen metsästäminen ei luontodirektiivin mukaan edellyttäisi muun tyydyttävän ratkaisun poissulkemista (luontodirektiivin 16 artikla).

[6] Blanco JC and Sundseth K (2023). The situation of the wolf (Canis lupus) in the European Union – An In-depth Analysis. A report of the N2K Group for DG Environment, European Commission. s.9
[7] Heikkinen, Samuli; Valtonen, Mia; Johansson, Helena; Helle, Inari; Herrero, Annika; Mäntyniemi, Samu; Kojola, Ilpo (2023) Susikanta Suomessa maaliskuussa 2023. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 70/2023 Luonnonvarakeskus. Helsinki. 120 s. http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-380-744-0
[8] Blanco JC and Sundseth K (2023). The situation of the wolf (Canis lupus) in the European Union – An In-depth Analysis. A report of the N2K Group for DG Environment, European Commission. s.10

Ehdotettu muutos voisi siten osoittautua tehottomaksi susien aiheuttamien konfliktien ratkaisussa, ja voisi samalla vaarantaa luontodirektiivin tavoitteen saavuttamisen suden suotuisan suojelun tason säilyttämisestä sekä ennalleen saattamisesta.

Maailman Luonnon Säätiö (WWF), Suomen Rahasto sr.

Elina Erkkilä
Suojelujohtaja

Raija-Leena Ojanen
Oikeudellinen neuvonantaja

Petteri Tolvanen
Ohjelmajohtaja, suomalainen luonto